

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Each questions carries 20 marks.
 3. Draw diagrams wherever necessary.
 4. Use of scientific calculator is allowed.

Q.1 Attempt **any two** of the following.

- a) What is substitution effect? Explain the substitution effect with the help of an Indifference curve.
- b) Explain the following terms: i) Scale of preference ii) Completeness
iii) Strong and weak ordering preferences iv) Transitivity
- c) The table given below shows the Marginal Utility derived by Mr. Ranga from three goods: X, Y, Z

Units	1	2	3	4	5	6
MU _X	60	55	48	40	30	15
MU _Y	50	46	40	32	22	10
MU _Z	70	64	56	45	30	15

Per unit price of the goods X = Rs. 11, Y = Rs. 8, Z = Rs.6. He has an income of Rs. 76 to the spent on the three goods. From the above information answer the following.

- i) Given this income, what quantities of X, Y, Z Mr. Ranga will purchase to maximize his utility?
- ii) What is the total utility obtained from the three goods.
- iii) Explain the Law of Equi-marginal utility.

Q.2 Attempt **any two** of the following.

- a) Define Production Function? Explain the Cobb-Douglas Production Function.
- b) What is Isoquant? Explain the properties of Isoquant.
- c) Complete the following table by assuming labour is the variable factor and explain the three stages of the law of variable proportions.

Variable Factor (labour)	Total product (TP)	Average Product (AP)	Marginal Product (MP)
1	40		
2	95		
3	160		
4	230		
5	300		
6	360		
7	400		
8	410		
9	410		
10	400		

Q.3 Attempt **any two** of the following.

- Explain the relationship between TR, AR and MR under monopoly.
- Given TFC as Rs. 145, calculate TC, ATC, AVC, AFC, and MC from the information given below:

Units and output	1	2	3	4	5	6
TVC	30	55	75	105	155	225

- Derive the long run average cost curve and explain.

Q.4 Attempt **any two** of the following.

- Discuss the concept of consumer surplus with the help of diagram.
- Explain the equilibrium of a firm in the long-term under perfect competition.
- Explain the derivation of supply curve of a firm under perfect competition.

Q.5 Write a short notes on **any two** of the following.

- Revenue structure of a firm under perfect competition
- Principle of Marginal Rate of Technical Substitution (MRTS)
- Economic efficiency in competitive Market
- Properties of Indifference curve.

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना:**
- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
 - २) प्रत्येक प्रश्नाला २० गुण आहेत.
 - ३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
 - ४) साध्या गणक यंत्राचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) पर्यायता परिणाम म्हणजे काय? पर्यायता परिणामाचे तटस्थता (समवृत्ती) वक्राच्या सहाय्याने स्पष्टीकरण द्या.
- ब) पुढील संकल्पना स्पष्ट करा. i) पसंतीची क्रमवारी ii) परिपूर्ती iii) प्रबळ आणि दुर्बल पसंती iv) संक्रामकता
- क) खालील पत्रक मिस्टर रंगा यांना X, Y, Z या तीन वस्तूंपासून मिळणारी सीमांत उपयोगिता दर्शविते.

वस्तूचे नग	१	२	३	४	५	६
'X' वस्तूची सीमांत उपयोगिता	६०	५५	४८	४०	३०	१५
'Y' वस्तूची सीमांत उपयोगिता	५०	४६	४०	३२	२२	१०
'Z' वस्तूची सीमांत उपयोगिता	७०	६४	५६	४५	३०	१५

प्रतिनग 'X' ची किंमत ११ रुपये, 'Y' ची ८ रुपये व 'Z' ची ६ रुपये आहे. तीन वस्तूवर खर्च करण्यासाठी मिस्टर रंगाजवळ ७६ रुपये उत्पन्न आहे. या माहितीच्या आधारे पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- i) मिस्टर रंगाचे उत्पन्न दिलेले असतांना तो त्याची उपयोगिता महत्तम करण्यासाठी तीन वस्तूंचे किती परिणाम खरेदी करेल?
- ii) तीन वस्तूंपासून किती एकूण उपयोगिता प्राप्त होईल?
- iii) समसीमांत उपयोगितेचा नियम स्पष्ट करा.

प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) उत्पादन फलनाची व्याख्या द्या. कॉब-डग्लस उत्पादन फलन स्पष्ट करा.
- ब) समउत्पादन वक्र म्हणजे काय? समउत्पादन वक्राची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- क) श्रम हा घटक बदलता मानून खालील पत्रक पूर्ण करा व बदलत्या प्रमाण फलाच्या तीन अवस्था (टप्पे) स्पष्ट करा.

बदलता घटक (श्रम)	एकूण उत्पादन (TP)	सरासरी उत्पादन(AP)	सीमांत उत्पादन (MP)
१	४०		
२	९५		
३	१६०		
४	२३०		
५	३००		
६	३६०		
७	४००		
८	४१०		
९	४१०		
१०	४००		

प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) एकाधिकारातील (मत्केदारीतील) एकूण प्राप्ती, सरासरी प्राप्ती आणि सीमांत प्राप्ती यामधील सहसंबंध स्पष्ट करा.
 ब) एकूण स्थिर खर्च १४५ रुपये लक्षात घेऊन एकूण खर्च, सरासरी बदलता खर्च, सरासरी स्थिर खर्च आणि सीमांत खर्चाची खालील माहितीच्या आधारे परिगणना (मापन) करा.

उत्पादनाचे एकक	१	२	३	४	५	६
एकूण बदलता खर्च (TVC)	३०	५५	७५	१०५	१५५	२२५

क) दीर्घकालीन सरासरी खर्च वक्र काढा आणि स्पष्ट करा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) आकृत्याच्या सहाय्याने उपभोक्त्याच्या संतोषाधिक्याच्या संकल्पनेची चर्चा करा.
 ब) पूर्ण स्पर्धात्मक बाजारांतर्गत पेढीचा दीर्घकालीन समतोल स्पष्ट करा.
 क) पूर्ण स्पर्धात्मक बाजारातील पेढीचा पुरवठा वक्र काढण्याची पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

- अ) पूर्ण स्पर्धात्मक बाजारातील पेढीच्या प्राप्तीची संरचना
 ब) सीमांत तांत्रिक पर्यायता दराचे तत्त्व
 क) स्पर्धात्मक बाजारातील आर्थिक कार्यक्षमता
 ड) समवृत्ती अथवा तटस्थता वक्राची वैशिष्ट्ये
